

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felolós szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Okuljunk!

— július 15.

Innen is, onnan is érkeznek hírek, megbízható értesítések arról, hogy az osztrák fürdőhelyeken fájdalmasan nélkülözik a magyar vendégeket. Pörschachban, ahol minden évben hangzott a magyar szó, ma alig van magyar ember. A magyar mágnások, akik a nemzeti küzdelemben résztvettek, de azelőtt mindig osztrák fürdőhelyeket kerestek fel, az idén elkerülték a fürdőhelyeket. Ischben is csak itt ott lézeng egy-két magyar ember. Az osztrák fürdőhelyek igazgatóságai kétségbe vannak esve. Mert a magyar vendég mindig és mindenhol gavallér volt, ami egyik büne is a magyaroknak, mert nem tudja kellőképpen megbecsülni a pénzt, és gazdasági életberendezése ennek folytán nem praktikus. De azért élni tud és pedig jól. Ezt nélkülözik fájdalmasan az osztrák fürdőhelyeken.

Megjegyezzük azonban, hogy ez csak igen kicsiny, ugyyszólván jelentéktelen része annak, amit tenni kell. A bojkottnak egy neve ez, a melynek alkalmazását már régen sürgettük, de csak azért, mert kívántuk, hogy a külföldi fürdők frekventálása helyett adjunk előnyt a magyar fürdőknek. Most az osztrák fürdők bojkottjának más jelentősége, célja és értelme van.

Hadd legyen hát ez is jeladás! Nagyon kicsiny területre szorítkozik ez a bojkott és igen kis részlete is a bojkottnak. Mindenben el kell kerülni Ausztriát és nem kimondani, hanem gyakorolni kell az általános bojkottot. Számos osztrák cég van, amely nyomtatott blanke-ték melléklésével küldi vissza a magyar árumintákat. Ezeket az előre elkészített blankettákon az áll, hogy: „Nichts aus Ungarn!“ Felajánljuk tehát erre a perfidia azzal, hogy: „Nichts aus Österreich!“ Ne vegyünk igénybe semmit, ami Ausztriából való. Az az ádás gyűlölet, amelyet az osztrákok táplálnak ellenünk, találjon nálunk visszhangra úgy, hogy legérzékenyebb módon érintse az osztrákokat, akiknek csak egyetlen, igazán érzékeny részük volt: a zsebük. Ne dobbal akarjunk verebet fogni. Ne hangos szóval hirdessük taktikánkat, hanem tettekkel. Itt az idő végrevalahára, hogy megembereljük magunkat és lépünk arra az útra, a mely a felszabadulásra vezet.

Az osztrákok ellenünk táplált dühe és tajtékozó gyűlölete csak onnan származik, mert látják, hogy önállóságra törekszünk. Amíg ez a törekvésünk csak szavakban nyilvánult meg, addig nevettek rajtunk. Ni, a tehetetlen magyar, aki testestől-leikestől ki van szolgáltatva nekünk, berzenkedik és önállóságot, függetlenséget emleget! Így mondták ezt és fölényesen mosolyogtak. Az osztrák vállalatok elárasztották Magyarországot ügynökökkel, akik ráoktrojálták az árukat a magyar kereskedőkre és iparosokra hitelre is. Sőt előszeretettel hiteleztek magyar cégeknek, mert — jó üzletemberek lévén — tudták, hogy az adós érzi függőségét és kénytelen tovább is annál az osztrák cégnél megrendeléseket tenni, ahol már adósságot csinált. Így hálózta be lassanként Magyarország egész területét és körmeikbe kapartintották a kereskedői világot.

Egyszerre azt vetik észre, hogy az önállóságra és függetlenségre való törekvés nemcsak mondotti szó, nemcsak pronuncia-mento, hanem komoly való, amely már-már azzal fenyegett, hogy tetté valósuljon és

teljesedésbe menjen. Ezt már nem bírja el az osztrák. Az epesár előtti arra a gondolatra, hogy nem zsákmánya a magyar, ha nem hogy az szabadulni akar. Az osztrákok nem elégedtek meg azzal, hogy vagyonukat abszorbeálták, hanem uralkodni is akartak fölöttünk, gondolván, hogy a jogfosztott rahszolgát könnyebben ki lehet zsákmányolni, ha néha néha egyet sikolt is.

Ha tehát a magyar arisztokrácia s az előkelőség általában bojkottálja az osztrák fürdőhelyeket, akkor ezt utánozni való példa gyanánt állíthatjuk föl. Az osztrákok azzal akarják ezt megtorolni, hogy a magyar értékeket piacra dobják s mindenképpen alá akarják azt szállítani. Igaz, hogy ez érzékenyen érinti a magyar gazdasági világot, de közvetve még jobban megérzi azt az osztrák is.

Akárhogy fejlődik is a dolog, bármilyen nagy az osztrákok tajtékozó gyűlölete, ha megtaláljuk mi is a kellő módot és eszközöket a megtorlásra, akkor a végeredmény nem lehet más, mint a felszabadulás, ami Magyarország ujjaszületését, népeink felvirágzását és a jólét megteremtését jelenti.

Tüntetés a vasárnapi munkaszünetért.

— július 15.

A vasárnapi teljes munkaszünet érdekében megindított mozgalom tudvalevőleg a debreceni kereskedők körében is már hetekkel ezelőtt mondhatni az egész vonalon eredményre vezetett. Csupán az órák és ékszereszek, valamint a fűszerkereskedők nem tudtak meggyőzésre jutni, a vasárnapi teljes munkaszünetet illetőleg. Némi kivételektől — melyet a vaskereskedők képeznek, tekintve Debrecen összes kereskedői hozzájárultak ahhoz, hogy a nyári hónapok alatt vasárnap egész napon át zárva tartásuk üzleteiket. Csak igen kevesen akadtak kereskedőink körében olyanok, a kik nem járultak hozzá a közös megállapodáshoz s mult vasárnap, valamint tegnap reggel is kinyitották üzleteiket.

Az utóbbi kereskedők ellen tüntető felvonulást rendeztek tegnap azon kereskedősegédek, kiknek főnökei már hozzájárultak a teljes vasárnapi munkaszünethez. A kora reggeli órákban a Piac-utcán vonult fel a kezdetben alig 80—100 főnyi tüntető csapat, amely azonban lassanként a hozzácsatlakozott kíváncsi utcai néppel együtt több száz főre szaporodott.

A menet minden egyes nyitott üzlet előtt megállott s vezetői felszólították az üzlettulajdonosokat a bezáráásra. Legtöbb helyen az első felszólítás után bezárták az üzletet s 7 órákor már az egész Piac-utcán csak két üzlet — a Frank és Márkus cég — volt nyitva. Már körülbelül negyed izben vonult a Frank cég elé a tüntető menet, mikor a tömegből valaki az üzlet kirak tának üveg-tábláját beütötte, mire az üzlet alkalmazottai csakhamar lehúzták a vasredőnyöket s az

üzletet bezárták. A közeli Márkuscég látván a szomszéd veszedelmét, szintén azonnal bezárt.

A Piac-utcán már valamennyi üzlet be volt zárva, ugyszintén a mellékutcaiban. — Csak a Simonffy-utca elején állott még nyitva a Feldmann C. és Társa cég üzlete, a mely úgy látszik az ár ellen akart uszni s többszöri felszólítás után sem volt hajlandó az üzletet bezárni. — Végre a tömeg kissé drasztikus — a darabont világra emlékeztető — tette ragadtatta magát. A nagy templom előtti téren egy falusi asszonytól megvásároltak egy kosár tojást 4—5 kr.-ért. (a jó falusi néni nem csinál egyhamar ily jó vásárt) s azzal fölszerelve vonultak a Simonffy utcai üzlet elé. A tömeg az üzlet elé érve egész tojászáport zudított az üzletbe. A tojások közül több az üzlet előtt álló rendőröket érte, mire azok kardot rántva tisztították meg az utcát. Szerencsére — legalább eddigi tudomásunk szerint — a tömeg és a rendőrség összeütközésénél komolyabb baj nem történt, bár az összeütközés másodízben is megismétlődött. A Simonffy utcai össze-tűzés után a tömeg széteszött.

A kivándorlás.

— Két közlemény. —

— július 15.

(I.) Mindig fogyunk, mindinkább pusztuló félre változik nemzeti, állami életünk fája, míg egyszer csak végkép kidől a törzs, megszűnik nemzetünk fája élni, virágozni, gyümölcsöt hozni s beteljesedik a költő profécija rajtunk: „mint oldott kávé, széthull nemzetünk.“

Százdunk, nemzetünk legnagyobb átka a kivándorlási mánia, amely fekevesztetten dühöng mindenfelé, de legjobban a mi kétségbeesett, hiszékeny, reményevesztett, a jövőben bizni, hinni nem tudó magyar népünk között!

És ez a minden nemzeti lét, nemzeti egység átka, ellensége, a kivándorlási mánia annyira tévútra tudja vezetni a tudatlan köznépet, hogy ez ellenállhatatlanul vonzódik a felé az Újvilág felé, mely oly esodás, mesés színtűnnek fel az őt nem ismerők szeméi előtt, s aztán? . . . aztán eltűnik sokat ígérő, boldognak mutatkozó csalfa képeivel, mint a délibáb a felé közeledő elől s marad az oda érkezőknek — nem boldog, nem könnyű, gondtalan megélhetés, hanem szegénység, nyomor, ezer meg ezer szenvedés, gazdag srány bányák helyett sivár, kietlen sziklás föld, mely csak vérverejtékes fáradság után nyújt a balga reménykedőnek egy-egy darab száraz kenyert, egy-egy darab csontot, mely messziről olyan jó, zsiros falatnak látszott, de amelyről már mások idejekorán levágták a húst — a később érkezők elől! . . .

A mi szegény népünk azt hiszi, hogy valami mesésen boldog élet uralkodhatik ott Amerika földjén s ha itthon ránehezedik az élet, ha meglátogatja a sors sujtó keze csapásaival, ha leég az a kis száma kunyhó, ha egyszer egyszer elveri a jég a vetést, vagy árvíz pusztít, vagy szárazság öli el a szépen fejlődő termést, hitelhagyottan felad

minden reményt, hűtlen lesz ehhez az annyi vérrel megszerzett, annyi vérértékkel. könnyel áztatott anya földhöz, az édes magyar hazához s gazdagodási vágytól vezéreltetve, itt hágy mindent s boldog reménnyel vitorlázik a kétértelműk felé! . . .

Oly gazdag ez a reményvetés s oly szegény, oly kétségbeejtő esekély az aratás ebből! . . .

És a magyar mégis hiszi mindazt, amit másoktól hall, de maga nem ismert, nem tapasztalt. Kézpénznek veszi a csalók, felbérelt ügynökök hazug ígéreteit, a kik pedig azért üzik ezt a nemzetek egységét aláadás, rut aknamunkát, mert ez nekik — kenyeret ad! Fizetnek érte! Miért ne hittené hát a család remény magvait? . . . És nem vádolja érte őket a lelkiismeret, mert ők munkájukat bevégezték, kötelességüknek eleget tettek — itvány pénzért!

De annál inkább mardossa aztán az önvád azok lelkét, akik hiu reményvel, nagy önbizalommal, vágyal indultak el arra az utra, itthagya mindent, ami szent volt az őskövek, talán neki is, eladja a kis házat, földet, hogy ott az újvilág ólén ennek árán biztos alapokra építse fel jövőjét s aztán . . . aztán eljön az idő, amikor azt tapasztalja, hogy odaátal sivár, kihalt az élet! Hogy ott nem az a nap ragyog fölötte, nem az a fű hajlong lábai alatt, nem az a patak danol neki reggel este édes bus danát, nem az a páztorfurulya szól az este csöndjében elandulit hangon, nem azok az emberek élnek körülötte, amelyek itthon! . . . Nincs szomszéd, nincs rokon, nincs ismerős! . . . Idegen az egész világ! Még csak beszélni sem tud a nyelvökön, s nem értik, nem is akarják megérteni azt a felejtetelent, az anyatejjel magába szívott beszédet, a magyar beszédet! Egyedül áll, idegen ő ott, mint a tenger hullámai közepette egyedül álló, minden felől megostromolt szikla . . .

Es aztán, egyszer, reménye vesztetten ismét megdobb a szíve . . . Egy kis falu narangja hazahívogaja . . . mintha hallaná! És elindul, hazajön . . . Mit talál meg az itthon hagyottakból? . . . Semmit! Ezen semmit! . . . Nem óvé a ház! nem óvé a föld . . . És mégis boldog! . . . Ujra dolgozni kezd. Felépíti a lerombolt kis családi hajlékot, újra turja, ássa, bünbánó, de boldog szívből fakadó könyeivel termékenyíti a vissza szerzett kis darab földet! . . . És boldog újra mint volt régen . . . Hazajött meghalni! Itthon legalább ismerős fák lombjai alatt, ismerős, rokonszivek porai mellett alussza hosszú álmát, itthon legalább az anyaföld kebelén pihen! . . .

(Sz—ó I—n.)

NAPI HIREK.

A vasárnapról.

— július 15.

Gyönyörű volt a tegnapi vasárnap, szebbet, kedvesebbet alig lehet képzelni.

Csoda szép volt az idő, a nap szeliden kandikált ki a fodros fellegek között.

Csend, nyugalom látszott a természetben, mintha a világon minden a legnagyobb rendben volna.

A természetben úgy látszik minden rendben is van, egyik nap következetesen, meghatározott időben és pontossággal követi egymást, a nélkül, hogy meghazudtolni akarná magát.

Másként van ez azonban az emberi életben.

Itt minden csak látszat, itt minden hazudik, itt minden csal.

Micsoda port vert fel ez a Boda ügy? De nem is csoda.

Régen nem volt nálunk ilyen nagy esemény.

De hogyan is lehetséges az, hogy egy nagy város tanácsa élén a polgar mesterrel ellentétbe tegye magát a nép érzelmeivel, akaratával?

Bizonyára nem fognak a kedélyek egyhamar lecsillapodni, minden féle megjegyzésekkel lesznek ezek a dolgok most meg tárgyalva: míg majd valószínűleg erősebb hullámokat is vernek fel.

Uton uffélen, vendéglőkben, kávéházakban: mindenütt szapulták ma ezt a kényes ügyet.

Jó hogy vasárnap volt, legalább a dolgot jól meglehetett hányni vetni.

Vasárnapra való esemény is ez és fontosabb, mint a milyennek látszik.

—y—

— **Esküvő.** *Forrás Zoltán* magyar kir. posta és távirda tiszt örök hűséget esküdtött *Ottó Vilma* urhölgynek, *Ottó Sándor* m. kir. államvasuti vendéglős bájos leányának. Az esküvő szűk családi körben folyt le s áldást az ifjú párra az Ispotály templomban Könyves Tóth Kálmán ev. reform. lelkész adott.

— **Az angolok látogatása.** Angolországból augusztus 24-én, a tavalyihoz hasonlóan, ismét nagy számból álló társaság érkezik Magyarországra Shrubsole magyarbarát vezetője alatt. A száz főnyi turista csapat, melyben az angol író és művészvilág több kitünősége vesz részt, egy hetet tölt a Tatrán, ahonnan Kassára, majd Sátoraljauhelyre, Debrecenbe és Kolozsvárra utazik. Erdélyből szeptember elején jönnek föl Budapestre és fővárosi tartózkodásuk alatt kirándulnak Gödöllőre, Esztergombra és a Balaton vidékére. Az angolok fogadásáról Golyony, a Hungary szerkesztője gondoskodik s a vidéki városokban a hatóságok már is készülődnek a vendégek szíveslátására.

— **Lelőtte a katonatársát.** A Vilmos huszár laktanya éjjeli esendjét egy hatalmas fegyverdörrenés zavarta meg. A kapuőr egy katonát, aki a kerítésen akart a kaszárnyába bejutni, lelőtte. — Az eset a következő: Mészáros István, 7. ezredbeli katona a vasárnap tisztelőt, a nagyerdei Leveles csárdában mulatozott. Este kilenc órakor a csárdából a kaszárnyába ment. Mészárosnak engedélye kimaradásra csak kilencig volt, de midőn ő már a kaszárnyához ért, 10 óra is elmúlt. Mészáros attól való félelmében, hogy a kimaradást észreveszik s azért megfogják büntetni, a kerítésen akart a kaszárnyába bejutni. Mikor a kerítésen volt, észrevette az éjjeli őrt és igazolásra szólította fel. A szegény katona félelmében nem felelt s így az éjjeli őrt lelőtte. A golyó a baloldalába furódott s nemesebb részeket sértett meg.

— **Botrány egy installáción.** Dévan ma volt báró Bornemissza Lipót főispán beiktatása. Mindjárt az installáló közgyűlés megnyitása után Bontescu hátszegi ügyvéd bizalmatlansági indítványt nyújtott be a főispán ellen. A koalíciós megyebizottsági tagok erre nagy lármát csaptak és hangos szidalmakkal illették a nemzeti égieket. A teremben örült láрма és kavargóság támadt és kevésbé mult, hogy a főispánt tetteleg is nem inzultálták. A beiktatás folytonos zajban ment végbe. A botrányos installáció az egész megyében nagy izgatottságot szült.

— **Halál az országuton.** A tétleni országuton tegnap halva találták Mocsár Dániel odaváló jómódu parasztgazdát. Mocsár Dánielnek különben szívbjaja volt és lehet, hogy a szívbjaja az uton elővette és az ölte meg.

— **A fővárosi tisztviselők ex lezbeli adója.** A főváros tanácsa a tisztviselők után a törvényen kívüli állapot ideje alatt

felszaporodott adóhátralekknak levonása tárgyában a következő határozatot hozta: Miután a felhatalmazásról alkotott törvények a törvényen kívüli állapot ideje alatt esedékessé vált adókból felszaporodott hátralekknak f. évi október hó végéig és jövő évi végéig esedékessé váló két egyenlő részletben való törlesztését megengedi, ennél fogva felhívja a tanács azokat a tisztviselőket, hivatalnokokat és alkalmazottakat, akik az adójuknak a törvényen kívüli állapot ideje alatt való levonása ellen tiltakoztak, hogy a f. évi augusztus havi fizetésükre adandó nyugtatóványukon nyilatkozzanak az iránt, hogy a törvényen kívüli állapot ideje alatt felszaporodott adótartozásuknak egy összegben, avagy a fent hivatkozott törvényben engedélyezett részletekben való levonását kívánják-e? A számvéviséget pedig utasítja a tanács, hogy a részletfizetést igénybevevőknek tartozásuk egyik felét a. évi nov. 1-én, a másik felét pedig 1908. január hó 1-éig vonja le. — Ezen adótartozások után késedelmi kamat nem jár.

— **Uj bank.** A vasutasok körében, mint azt már megírtuk, mozgalom indult meg, hogy egy új takarékpénztárt fognak alapítani. Tegnap délelőtt ez ügyben értekezlet volt. Az értekezleten elhatározták, hogy az alapítók és a részvényesek részére felhívást fognak kibocsátani.

— **A marosvásárhelyi tragédia.** Marosvásárhelyről jelentik, hogy az Oreskovits házaspár között megtörtént a kibékülés. Pénteken délelőtt dr. Spányi, az após, leányát Oreskovits betegágyához vezette és kibékítette őket. Oreskovits megbocsátott hitvesének. Azóta az asszony el nem hagyja férjét, gondosan ápolja és zokogva kéri, hogy felejtse el a közelmúlt borzalmait. Oreskovits állapota különben kellemes. A krízis elmúlt. A beteg érvorése és a hőmérséklet normális.

— **Hordógyár Székelyhídon.** A magyar borkereskedőkre nézve igen fontos akció indul meg most, mely az egész ország, de különösen Hajdúvármegye és Bihar megye borkereskedőinek érdekét nagyban elő fogja mozdítani. Részvénytársasági alapon hordókikölcsönzési társulat fog alakulni, a honnan a bortermelők előnyös feltételek mellett jutnak jutnak jó és a célnak megfelelő hordókhoz. A hordók készítésére hordógyárak létesítenek Székelyhídon. A nagyszabású akciót Molnár Ákos dr. országgyűlési képviselő vezeti, ki a bortermelés és a borkereskedelem terén országos munkássággal tejtett ki. Hogy a hordógyár készítményei minden igénynek és várakozásnak megfeleljenek. Molnár Ákos orsz. képviselő nagyobb európai tanulmányutra indult el tegnap este. Meglátogatja főleg a nagyobb francia városokat, hol a világ legkitünőbb és legmodernebb hordógyarai vannak. Tapasztalataival és megfigyeléseivel gazdagodva kezd hozzá a gyár megalakításához, mely elő főleg az érmelelki bortermelők nagy várakozással és örömei tekintenek.

— **Meghalt az idegenben.** Hamburg városába nemrégén egy kopott ruhájú 40 év körüti férfi hozott az amerikai hajó betegen, haldokolva. A rendőrség az eppendorfi kórházba szállította az életelen embert, a ki ott ki is szenvedett. Hátramaradt irataiból annyit tudtak megállapítani, hogy körülbelül Darmos Józsefnek hívták és a biharmegyei Kövesd községben született. Egyebet a halott zsebében levő iratokból nem bírtak kideríteni. A hamburgi magyar-osztrák konzulátus ennél fogva átírt Bihar megye alispánjához, hogy Kövesden tudakozóják, vajon Darmos Józ-

zsefnek élnek e ott hozzátartozói, kik az idegenben elhunyt embert személyéről és helyzetéről felvilágosítást adjanak és a halott további sorsa felől esetleg intézkedjenek. Bérzi Imre, élesdi főszolgabíró erre vonatkozólag ma értesítette a megyét, hogy Darmos nevű család Kövesden nem lakik Az Amerikába vándorolt és onnan meghalni hazajött magyar ember tehát végleg a hamburgi temetőben fogja örök álmait átaludni.

Megtámadta a rendőrt. Szabó Gábor, Pesti-utca 39. sz. alatt, vasárnap tisztelére alaposan bepálinkázott. Amint a Nyugoti-utcán pesti utcai lakására haladt, utközben több ház ablaká bekopogtatott. A közeli rendőrt észrevette és megszólította Szabó Gábort. Erre a garázda legény neki ment a rendőrnek és ütlegetni kezdte, úgy, hogy csak a közben előkerült rendőröknek sikerült a garázda legényt lefegyverezni.

Ebzárlat. A VIII. á. e. körzetben a veszélyesség megállapítottán, ezen körzetre nézve további intézkedés az ebzárlat, vagyis a kutyák kötvartása elrendeltetik. Debrecen, 1906. július 13. Mezőrendőr kapitányság.

Nyilatkozat. Minthogy sokan ma is azt hiszik, hogy a Dongó állandó alakjait még mindig én írom, a további félreértések kikerülése céljából ezennel kijelentem, hogy a Dongó munkatársai közül már régebben kiléptem. *Simon István.*

Elhunytak. A tegnapi napon a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Nagy Margit ev. ref. 2 éves, Kovács Erzsébet ev. ref. 3 éves, Varga Mária ev. ref. 11 éves, Tótháti Anna róm. kath. 19 éves, Nagy András ev. ref. 56 éves, Horváth Etelka róm. kath. 7 hónapos, Kálmán Julianna ev. ref. 44 éves, Rimai Róza ev. ref. 2 hónapos, Kocsis Károly ev. ref. 18 éves.

x LETZTER JOZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem zapubejartatásával levő kiakatban.

x Ninos többé hajhullás. Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Izis hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerésztárában, Piac-utcán.

x Az Arany Bika kávéházban minden este előnyzene.

Az orosz cárné viszonya.

Egy szegedi tanító tragédiája.

— július 15.

Tegnap éjszaka izgalmas jelenetnek voltak szemtanúi azok, akik a szegedi személypályaudvaron tartózkodtak éjjelután egy óraker. Egy elmebajos, számalomra méltó, volt szegedi tanító őrdjögött a peronon és meg akarta fojtani azt, aki őt Szegedre kísérte.

A szerencsétlen teremtésnek Bergl Emil a neve. Szegeden csaknem mindenki ismerte azt a nyulánk, fekete szemüveges kopott tanítót, aki gyakran vezetgette az utcákon Maros utca 18 szám alatt lakó világtalan feleségét. Bergl a szegedi zsidó internátusnak volt a vezetője, de ezt az állását ell kellett hagynia rosvott multja miatt. Ez a körülmény a kívülről lesújtotta. Heteken keresztül bolyongott a városban és másfél hónapelőtt az elmebaj tüdőtel mutkozott rajta. Bergl Emil üldözési mániában szenvedett. Azt hangoztatta mindig, hogy őt az ellenségei tönkre akarják tenni. Amikor a téboly teljesen kitört rajta, bevitték a kórházba de onnant csakhamar kiszabadult, habár az elmebaj kritériumai még mindig észlelhetők

voltak. Bergl valahonnan pénzt szerzett és két hét előtt leutazott Herkules-fürdőre, a feleségét pedig az édes anyjával együtt a maros-utcai lakásban hagyta.

A szerencsétlen teremtés a fürdőben nagy feltűnést keltett. Mindenkiel megismerkedett és mint regényíró mutatkozott be. Azonban nem felejtette el hangoztatni, hogy őt mindenki üldözi.

— Azért üldözzek, mert én forradalmi regényeket írok és különösen a cárnét ostorozom regényeimben.

A fürdővendégek csakhamar belátták, hogy elmebajossal van dolguk és jelenést tettek a fürdőigazgatóságnak, amely viszont a rendőrség figyelmét hívta fel Bergl Emilre.

Kollár Lajos, a Herkulesfürdő polgári rendőrbiztosa egy hét óta állandóan figyelemmel kísérte Bergl és lesa, hogy mikor tör ki rajta a közveszélyes örület, mert a nig csak ártatlan mániájával zavarta a vendégeket, addig nem akarták erőszakkal elávo-lítani. Tegnapelőtt azonban vakmerő támadást intézett egy fiatal leány ellen, akit azzal a neveltséggel gyauval illetett, hogy őt meg akarja hódítani.

Ekkor Kollár rendőrbiztos őrizet alá vette és táviratozott a szegedi rendőrségnek, hogy Bergl várják az állomáson. Éjjel ki is ment az állomáshoz Csordás György alelvárosi rendőrsparancsnok s várta az örült tanítót. Egy óraker nagy ordítások között meg is érkezett Kollárral együtt. Amint kiszálltak a személyvonatból, Berge az átte-rem felé rohant, de Kollár elfogta. Ekkor a dühöngő ember kísérőjére rozott és fojtogatni kezdte. A rendőrbiztos segítségére sietett az őrparancsnok, aki Kollárt kiszabadította veszedelmes helyzetéből és két őjüknek sikerült megfékezni a folyton ordító elmebeteget. Bergl egyre azt kiáltozta:

— Engedjenek el, nem az agyam fáj nekem, hanem a szívem, mert viszonyom volt az az orosz cár feleségével. Ez az én bajom.

A mekközött mbert aztán nagy nehezen beszállították a kórházba. Kollár elmondta, hogy az uton sok kellemtelansége volt Bergl miatt, mert mindenkit inzultálni akart. Temesvárolt pedig meg akart szöbni tőle. Az állomásnál bérkocsiba vágta magát és elvágatott. Kollár utána hajtott és csak úgy bírta megállítani az örült tanítót kocsiját, hogy a kocsis kezét botjával megsebesítette s az elejtette a gyeplőt, a lovak pedig megálltak.

TAVIRATOK.

Merénylő fiu.

Kecskemétről írják: A koncsőji pusztán Balla János 15 éves béresfiu bosszúból egy löszesél hátról leütötte Lastyik Pál 35 éves lovászt, a kit haldokolva vitték a kórházba. A merénylő béres fiut letartóztatták.

A vármegyei tisztviselők értekezlete.

Budapestről táviratozzák: A vármegyei tisztviselők Országos egyesülete ma délelőtt tartotta az évi rendes havi választmányi ülését, a melyen a közgyűlés előkészítésével foglalkoztak. A közgyűlés holnap lesz.

Gyilkosság.

Szatmár, július 15. Tomán János tisztiszolgát az éjjel a külterületen Belász András kocsis és Kajtár István szatmári napszámos szóváltásból kifolyólag megtámadták és Belász konyhakkéssel szivenszurta Tomant. A csendőrök a bűnösöket elfogták, kik tagadják tettüket, de a bizonyítékok ellenük vallanak.

Felhőszakadás.

Csáktornyáról táviratozzák: Az elmúlt éjjel itt 6 óra hosszat tartó erős zivatar és felhőszakadás volt.

Törvénykezés.

§ E heti bűnügyi főtárgyalások. Julius 16-án hétfőn ítélethirdetések és fellebviteli ügyek nyilvános tárgyalásai. *Julius hó 18-án Szerdán főjargyalások.* Szőke Gábor s társa elleu, okirat hamisítás. Özv. Pócsi Gáborné ellen, lopás büntette. Csanak Sándor s társa ellen, lopás büntette. Konez István ellen, testi sértés büntette. Varga Julianna ellen, lopás büntette. Cz Szabó Ferenc ellen, lopás büntette. *Julius hó 20-án Pénteken* Erdélyi József s 7 társa ellen, pénzhamisítás vétségéért.

Ingatlanok forgalma Debrecenben.

Deák Ferenc és neje Mapusz Teréz veszik a debreceni 5248 sztkjvben foglalt 348 négyszögöl homokkerti szőlőt Molnár Pál és neje Darázs Teréztől 2100 kor.

Récz Károly veszi a debreceni 3011 sztkjvben foglalt Teleki-utca 74 sz. házat Straul Antalné Szauz Emma és társaitól 25000 kor.

Horváth Imre és neje Hatvani Zsuzsanna veszik a debreceni 676 sztkjvben foglalt Kőlesey-utca 22 sz. házat Szabó Mihály és neje Pásztor Erzsébetől 12800 kor.

Kis Lajos és neje Somogyi Erzsébet veszik a debreceni 3421 sztkjvben foglalt 365 négyszögöl homokkerti szőlőt Vahel György és neje Régi Esztertől 3500 kor.

Glück Herman és neje Klein Regina veszik a debreceni 8287 sztkjvben foglalt Miklós-utca 55 sz. házat Szilágyi János és neje Torma Máriaától 20000 kor.

Ujfalusi István és neje Jámbor Eszter veszik a debreceni 1065 sztkjvben foglalt Eötvös-utca 87 sz. házat Oláh Istvánné Kovács Sárától 4800 kor.

Bálint József veszi a debreceni 7222 sztkjvben foglalt Berek-utca 8 sz. ház fele részét ifju Bálint József és neje Klár Máriaától 3000 kor.

Nagy Jakab és neje Guttmann Berta veszik a debreceni 3233 sztkjvben foglalt 4 hold 1353 négyszögöl majori földet Szegedi Dánieltől 10000 kor.

Geller János veszi a debreceni 3308 sztkjvben foglalt 630 négyszögöl tégláskerti szőlőt Németi Józsefől 3200 kor.

Jancsó Lajos és Gyula veszik a debreceni 1438 sztkjvben foglalt 995 négyszögöl tégláskerti szőlőt László Ferencné Busi Juliannától 6200 kor.

Nyilt-tér. *)

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a kereskedő ifjuságra vasárnap reggel tett sértő és rágalmazó kifejezésemet, amennyiben azt felhevült állapotban tettem, ezennel visszavonom és azt meg nem történtenek nyilvánítom ki.

Debrecen, 906. július 15.

Márkus Miksa
kereskedő.

Előttünk:

Roth Kálmán, Góznér Kálmán, Pasztohy S. Sándor, Török Ferenc.

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a kereskedő ifjuságra vasárnap reggel tett sértő és rágalmazó kijelentésemet, amennyiben azt felhevült állapotban tettem, ezennel visszavonom és azt meg nem történtenek nyilvánítom ki.

Debrecen, 906. július 15.

Frank Rezső
kereskedő.

Előttünk:

Roth Kálmán, Pasztohy S. Sándor, Góznér Kálmán, Török Ferenc.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Csak
Selle és Kary

FREDIA

legjobb

tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábélire.

Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,
Bxcalc, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelikre.

Bécs, XIII.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK.

Egy szelvény ára 3'10 mtr. (K 7.—, 8.—, 10.— jó) (valódi
hosszu, teljes férfiol- (K 12.—, 14.— jobb) (valódi
tönyre elegendő (kabát, (K 16.—, 18.— finom) (valódi
nadrág és mellény) csak (K 21.— legfinomabb) (valódi)
yapjából.

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K. 20.—, va-
lamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kan-
garn stb., gyári árban az elismert szolid posztó-
gyári raktár által

Siegel-Imhof, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállításért
felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök
háruznak, hogy szöveteit fenti cégnél közvetlen
gyári piacon rendelheti.

50 évi siker.

ESZÉKI

arkenőcs

ÉS ESZÉKI

Szalvator

szappan

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr
összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J.-C.

„Salvator“ győgtárából.

ESZÉKEN, Felsőváros.

1 tégely eszéki arkenőcs ára 70 fill. és 1 kor
1 drb. Szalvator szappan ára 1 kor,
1 tégely kézi paszta ára 1 kor. 20 fill.
Lyden rizspor kis toboz 1 k. nagy doboz 2 kor.
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészekből
és megfelelnek tökéletesen a 71.012. sz. B. m. rendeletnek.

Főraktár: Budapest

Török József

gyógyszerésznél,

VI. Király-u. 12. és Andrássy-ut 29 sz

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

JÓ
REKLA
M
BIZTOS
SÁG

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. VACSEJTEGYA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Védjegy: „Mergony“

A Liniment. Capsici comp.
a Mergony-Pala-Expeller gőlléka

Egy régióknak bizonyult házi szer, mely
már több mint 80 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult külső használat,
különösen a meghűléseket bedarazdós-
képpen használva.

Figyelemre méltó. Súlyos hamisítványok
relatt bevételre kerülnek óvatossággal. Legyenek és
csak olyan árukat fogadjunk el, a melyek a
„Mergony“ védjeggyel és a Richter cég-
jegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára ártódozban 80 fillor, 1 kor. 40 f. és
2 koros és ártódozban minden gyóg-
szertárban kapható. — Főraktár: 1086k
1086k gyógyszerüzem, Budapeston.

Richter gyógyszerüzem.

az „Arany arzenálhoz“, Prágában.
Külső használatra és 2 kor. 40 f. és 2 koros.

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe
ajánlom, nagy készletemet szép szőnyeg
és virágzó növényekből olcsó árban.

Paczelt János

Debrecen, Kossuth-utca.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

(Stájerország.)

Nyári üdülő.
IDÉNY:
Május—Október.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos baja
Asztma, Emphysem) az emésztési szervek,
szív-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs theropia, pneumatikus
kamarák, hidegvízgyógyintézet, szénsavas fürdők
Fangó-gyógyimód stb. stb.
Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent-
János-kút, Remete-forrás.

■ Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a **Fürdőigazgatóság.** ■

Legelegánsabban készítek

uri öltönyöket, felöltöket, esőköpenyeket,
sport-öltönyöket, disz-magyar ruhákat,
papi palástok, reverendák és fővegeket,
valamint sikkes

EGYENRUHÁKAT

az új szabályzat szerinti kivitelben.

Készítek továbbá teljes **katonai felszereléseket**
a legelegánsabban, bármely fegyvernemhez, ugy
tényleges, mint tartalékos tiszt és egyéves önkéntes urak részére a legelőnyösebb árban.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását továbbra is kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Prelovsky András

katonai és polgári szabó

Debreczen, Kossuth-utca 4. szám.